

Erasmus+

PROJECT:

Ενότητα 4
Επικοινωνιακές δεξιότητες και
διαπολιτισμική επικοινωνία
για εκπαιδευτικούς που
εργάζονται με μαθητές Ρομά

PAL LAB

Co-funded by
the European Union

Πίνακας περιεχομένων

Ενότητα κατάρτισης 4: Επικοινωνιακές δεξιότητες και διαπολιτισμική επικοινωνία για εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε σχολεία με μαθητές Ρομά	4
1. Η σημασία της επικοινωνίας στις σχολικές ρυθμίσεις.....	4
2. Δεξιότητες επικοινωνίας για εκπαιδευτικούς.....	6
3. Ικανότητα διαπολιτισμικής επικοινωνίας	13
5. Οικοδόμηση θετικών σχέσεων με τους μαθητές Ρομά και τις οικογένειες τους	16
6. Αναζήτηση υποστήριξης από διερμηνείς, πολιτιστικούς διαμεσολαβητές ή κοινοτικούς πόρους.....	20
Σχέδια μαθήματος	22
ΑΝΑΦΟΡΕΣ	28

Το παρόν έγγραφο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου "Παιδαγωγικές προσεγγίσεις για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών, διαμεσολαβητών και εμπειρογνομόνων που εργάζονται με παιδιά και νέους Ρομά - Ίσες ευκαιρίες και μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου", το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση με τη σύμβαση N 2022-1-RO01-KA220-SCH- 000086373. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Ενότητα κατάρτισης 4: Επικοινωνιακές δεξιότητες και διαπολιτισμική επικοινωνία για εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε σχολεία με μαθητές Ρομά

Αυτή η εκπαιδευτική ενότητα έχει ως στόχο:

1. Βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων και της διαπολιτισμικής ικανότητας των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε σχολεία με μαθητές Ρομά.
2. Ανάπτυξη αποτελεσματικής επικοινωνίας και διαπολιτισμικής κατανόησης για την οικοδόμηση θετικών σχέσεων, την προώθηση της συμμετοχικότητας και την προώθηση της ακαδημαϊκής επιτυχίας σε ποικίλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.
3. Εξερευνήστε στρατηγικές επικοινωνίας, ανάπτυξη διαπολιτισμικών ικανοτήτων, πολιτισμική ευαισθητοποίηση και πρακτικές συμβουλές για τη βελτίωση της επικοινωνίας με τους μαθητές Ρομά και τις οικογένειές τους.

Διάρκεια ενότητας - 8 εκπαιδευτικές ώρες (45 λεπτά) και περιλαμβάνει θεωρία, καθοδηγούμενες συζητήσεις και πρακτικές ασκήσεις.

Αριθμός συμμετεχόντων - ομάδα μεταξύ 10 - 15 εκπαιδευτικών

Περίγραμμα ενότητας:

Πάνελ 1 - Σύνολο 60 λεπτών

1.Η σημασία της επικοινωνίας στις σχολικές ρυθμίσεις

Καλωσόρισμα των συμμετεχόντων στη συνεδρία κατάρτισης, παρουσίαση των στόχων της κατάρτισης, του/των εκπαιδευτή/ων και επαλήθευση των προσδοκιών των συμμετεχόντων, εισαγωγική ερώτηση.

Δραστηριότητα: Καθοδηγούμενη συζήτηση 60 λεπτών για την αποτελεσματική επικοινωνία στην εκπαίδευση

Στόχος: Στόχος αυτής της κατευθυνόμενης συζήτησης είναι να διερευνήσει τη σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας στην εκπαίδευση και να παράσχει στρατηγικές για τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων.

Απαιτούμενα υλικά:

- Πίνακας ή flipchart
- Δείκτες
- Έντυπα με συμβουλές και στρατηγικές επικοινωνίας (προαιρετικά)

Σχέδιο καθοδηγούμενης συζήτησης:

Εισαγωγή (5 λεπτά):

- Καλωσορίστε τους συμμετέχοντες και παρουσιάστε το θέμα της αποτελεσματικής επικοινωνίας στην εκπαίδευση.
- Εξηγήστε ότι η συνεδρία θα επικεντρωθεί στη συζήτηση βασικών ερωτημάτων που σχετίζονται με την επικοινωνία σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Δραστηριότητα που σπάει τον πάγο (5 λεπτά):

- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες.
- Κάθε ομάδα θα συζητήσει μια φορά που βίωσε είτε αποτελεσματική είτε αναποτελεσματική επικοινωνία σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον.
- Μετά τη συζήτηση, κάθε ομάδα θα μοιραστεί ένα παράδειγμα με όλη την ομάδα.

Διερεύνηση βασικών ερωτημάτων (20 λεπτά):

- Παρουσιάστε κάθε εισαγωγική ερώτηση μία προς μία και αφήστε τους συμμετέχοντες να συζητήσουν σε ζεύγη ή μικρές ομάδες.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν προσωπικές εμπειρίες, ιδέες και παραδείγματα σχετικά με κάθε ερώτηση.
- Διευκολύνετε μια συζήτηση σε ολόκληρη την ομάδα μετά από κάθε ερώτηση για να συγκεντρώσετε διαφορετικές προοπτικές και ιδέες.
- Χρησιμοποιήστε τον πίνακα ή το flipchart για να σημειώσετε τα βασικά σημεία και τις ιδέες που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

Ερωτήσεις προς διερεύνηση:

- Γιατί είναι απαραίτητη η αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών Ρομά;
- Πώς συμβάλλει η σαφής επικοινωνία σε ένα θετικό μαθησιακό περιβάλλον για τους μαθητές Ρομά;
- Με ποιους τρόπους μπορούν οι καλές επικοινωνιακές δεξιότητες να βοηθήσουν στην επίλυση συγκρούσεων μεταξύ μαθητών Ρομά;
- Πώς η ανοιχτή επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών ωφελεί τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών;
- Ποιος είναι ο ρόλος της αποτελεσματικής επικοινωνίας στην οικοδόμηση ισχυρών σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών;
- Πώς μπορούν τα εμπόδια επικοινωνίας να επηρεάσουν την εκπαιδευτική εμπειρία των μαθητών με διαφορετικό υπόβαθρο ή ικανότητες;
- Ποιες στρατηγικές μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί για να βελτιώσουν την επικοινωνία με τους γονείς και τους κηδεμόνες;
- Πώς η καλλιέργεια δεξιοτήτων επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών τους προετοιμάζει για επιτυχία πέρα από την τάξη;

Αναστοχασμός και σχεδιασμός δράσης (30 λεπτά):

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναλογιστούν τι έμαθαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης και να προσδιορίσουν μια στρατηγική επικοινωνίας που μπορούν να εφαρμόσουν στη δική τους πρακτική.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τα σχέδια δράσης τους με την ομάδα, ενισχύοντας τη λογοδοσία και την αλληλοϋποστήριξη.
- Δώστε στους συμμετέχοντες φυλλάδια με συμβουλές και στρατηγικές επικοινωνίας για μελλοντική αναφορά.

Συμπέρασμα:

- Συνοψίστε τις βασικές ιδέες και τα συμπεράσματα της συζήτησης.
- Ευχαριστήστε τους συμμετέχοντες για τη συμμετοχή τους και ενθαρρύνετε τους να εφαρμόσουν όσα έμαθαν για να βελτιώσουν την επικοινωνία στο εκπαιδευτικό τους πλαίσιο.

Σημείωση: Καθ' όλη τη διάρκεια της καθοδηγούμενης συζήτησης, ο συντονιστής θα πρέπει να ακούει ενεργά, να ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων και να διασφαλίζει μια ατμόσφαιρα σεβασμού και συμμετοχής που ευνοεί την ανοιχτή επικοινωνία.

Πίνακας 2 - Σύνολο 200 λεπτών

2. Δεξιότητες επικοινωνίας για εκπαιδευτικούς

Επικοινωνιακές δεξιότητες για εκπαιδευτικούς - 200 λεπτά και πρακτικές ασκήσεις

I. Τεχνικές ενεργητικής ακρόασης για την ενίσχυση της κατανόησης και της ενσυναίσθησης (100 λεπτά)

I.1 Πρακτική άσκηση (20 λεπτά)

Το παιχνίδι με τους αφηρημένους

Κατευθυντήριες γραμμές: Ενθαρρύνετε τον ομιλητή να ενσωματώσει μη λεκτικά σήματα, όπως κινήσεις των χεριών και εκφράσεις του προσώπου. Για παράδειγμα, οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να είναι ανήσυχοι, να υιοθετήσουν κακή στάση του σώματος, να χασμουρηθούν ή να κοιτάζουν συχνά το ρολόι τους. Βάλτε το ακροατήριο να παρατηρήσει τις αλλαγές στη συμπεριφορά του ομιλητή και τη μείωση του ενθουσιασμού του. Το παιχνίδι "Απουσιάζοντες" θα αναδείξει τη σημασία της ενεργητικής ακρόασης.

Συζήτηση απολογισμού: Μετά το παιχνίδι, συζητήστε πώς ένιωσε ο ομιλητής όταν οι άλλοι συμμετέχοντες δεν άκουγαν προσεκτικά και τι έπρεπε να αλλάξουν για να γίνουν καλοί ενεργητικοί ακροατές;

I.2 Θεωρία - Παρουσίαση (10 λεπτά):

Προσεκτική παρουσία και εστίαση: Η ενεργητική ακρόαση αρχίζει με την πλήρη παρουσία στη συζήτηση και την αμέριστη προσοχή στον ομιλητή. Αυτό συνεπάγεται την εξάλειψη των περισπασμών, όπως οι ηλεκτρονικές συσκευές ή οι εσωτερικές σκέψεις, και την επικέντρωση αποκλειστικά στα λόγια και τα μη λεκτικά συνθήματα του ομιλητή. Επιδεικνύοντας προσοχή μέσω της οπτικής επαφής, του νεύματος και των καταφατικών χειρονομιών, ο ακροατής μεταδίδει σεβασμό και διαφάνεια, θέτοντας τα θεμέλια για αποτελεσματική επικοινωνία (Drollinger, Comer, & Warrington, 2006, σ. 3).

Παράφραση και προβληματισμός: Η παράφραση περιλαμβάνει την επαναδιατύπωση του μηνύματος του ομιλητή με δικά του λόγια για να επιβεβαιώσει την κατανόηση και να ενθαρρύνει την περαιτέρω επεξεργασία. Ο αναστοχασμός, από την άλλη πλευρά, περιλαμβάνει την αντανάκλαση των συναισθημάτων και των εμπειριών του ομιλητή, την επικύρωση των συναισθημάτων του και την προώθηση της ενσυναίσθησης. Οι τεχνικές αυτές καταδεικνύουν ενεργό συμμετοχή και βοηθούν στην αποσαφήνιση τυχόν παρεξηγήσεων, διασφαλίζοντας ότι και τα δύο μέρη βρίσκονται στην ίδια σελίδα (Mearns & Thorne, 2007, σ. 56).

Θέτοντας διευκρινιστικές ερωτήσεις: Οι διευκρινιστικές ερωτήσεις επιδιώκουν να επιλύσουν ασάφειες ή να αναζητήσουν πρόσθετες πληροφορίες, επιτρέποντας στον ακροατή να κατανοήσει βαθύτερα την οπτική γωνία του ομιλητή. Με ερωτήσεις που ξεκινούν με "Μπορείτε να μου πείτε περισσότερα για...;" ή "Είμαι περίεργος να καταλάβω...", ο ακροατής επιδεικνύει γνήσιο ενδιαφέρον και περιέργεια, ενθαρρύνοντας τον ομιλητή να εκφραστεί πληρέστερα. Αυτό όχι μόνο ενισχύει την κατανόηση αλλά και την ενσυναίσθηση, σηματοδοτώντας την προθυμία να μάθει από τις εμπειρίες του ομιλητή (Mariani, Barki, & Gallupe, 2000, σ. 410).

Αναστοχαστική ενσυναίσθηση: Η αντανάκλαστική ενσυναίσθηση περιλαμβάνει όχι μόνο την κατανόηση των συναισθημάτων του ομιλητή αλλά και τη μετάδοση της ενσυναίσθησης μέσω λεκτικών και μη λεκτικών ενδείξεων. Αυτό περιλαμβάνει την αναγνώριση των συναισθημάτων του ομιλητή με φράσεις όπως "Μπορώ να φανταστώ πόσο δύσκολο πρέπει να είναι αυτό για εσάς" ή "Ακούγεται σαν να αισθάνεστε...". Επιπλέον, η χρήση ενσυναισθητικής γλώσσας του σώματος, όπως το να σκύβετε προς τα εμπρός ή να προσφέρετε ένα παρηγορητικό άγγιγμα, ενισχύει τη συναισθηματική σύνδεση και επικυρώνει τις εμπειρίες του ομιλητή (Rogers, 1951, σ. 84).

Σιωπή και μη λεκτική ακρόαση: Η σιωπή μπορεί να είναι ένα ισχυρό εργαλείο στην ενεργητική ακρόαση, παρέχοντας χώρο για προβληματισμό και επιτρέποντας στον ομιλητή να εκφραστεί χωρίς διακοπή. Με την εξάσκηση της μη λεκτικής ακρόασης, όπως η παρατήρηση των εκφράσεων του προσώπου, του τόνου της

φωνής και της γλώσσας του σώματος, ο ακροατής μπορεί να αντλήσει πρόσθετες πληροφορίες για τα συναισθήματα και τις υποβόσκουσες ανησυχίες του ομιλητή. Αυτή η σιωπηλή προσοχή επιδεικνύει σεβασμό και ενσυναίσθηση, καλλιεργώντας ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για ανοιχτή επικοινωνία (Burgoon, Guerrero, & Floyd, 2016, σ. 142).

I.3 Συζήτηση (10 λεπτά):

Ερώτηση: Ποιες είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Ρομά μαθητές στην ενεργό επικοινωνία

Συζήτηση: Συζητήστε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην ενεργητική ακρόαση ως τεχνική για καλύτερη επικοινωνία. Ζητήστε από τους εκπαιδευτικούς να δώσουν παραδείγματα από την εμπειρία τους σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μαθητές Ρομά στην ενεργητική επικοινωνία και τι κάνουν για να τις ξεπεράσουν.

I.4 Παρουσίαση της θεωρίας (5 λεπτά)

Προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Ρομά μαθητές στην ενεργό επικοινωνία:

Οι μαθητές Ρομά, όπως και κάθε άλλη μειονοτική ομάδα, μπορεί να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένες προκλήσεις στην επικοινωνία μέσα στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικοί μπορεί να παρατηρήσουν τις ακόλουθες προκλήσεις:

Γλωσσικό εμπόδιο: Lohmann, 2018, σ. 54.

Πολιτιστικές παρεξηγήσεις: McKay, Rogers, & McKay, 2019, σ. 38.

Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες: Οι μαθητές Ρομά αντιμετωπίζουν συχνά κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις που μπορεί να επηρεάσουν τις εκπαιδευτικές τους εμπειρίες, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε πόρους και συστήματα υποστήριξης (Stelter & Lawrance, 2015, σ. 76).

I.5 Πρακτική άσκηση (50 λεπτά)

Παιχνίδι: "Culture Connect"

Στόχος: Στόχος του "Culture Connect" είναι να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις επικοινωνίας που αντιμετωπίζουν οι μαθητές Ρομά και να καλλιεργήσει την ενεργητική ακρόαση και την πολιτισμική ευαισθητοποίηση σε μια μικτή τάξη.

Δραστηριότητα προθέρμανσης:

- Ξεκινήστε με μια συζήτηση σχετικά με τη σημασία της ενεργητικής ακρόασης και της κατανόησης των διαφορετικών πολιτισμών.
- Εξηγήστε εν συντομία τις επικοινωνιακές προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι μαθητές Ρομά, όπως τα γλωσσικά εμπόδια και οι πολιτισμικές παρεξηγήσεις.

Κύριο μέρος

Σενάρια παιχνιδιού ρόλων:

- Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα ένα σετ καρτών με διάφορα σενάρια (π.χ. ένας μαθητής που ζητάει βοήθεια, ομαδική εργασία, εξήγηση μιας έννοιας).
- Αναθέστε ρόλους σε κάθε ομάδα: ομιλητής, ακροατής και παρατηρητής.
- Ο ομιλητής θα εξηγήσει το σενάριο χρησιμοποιώντας μια διαφορετική γλώσσα ή διάλεκτο ή μια φανταστική γλώσσα, τονίζοντας την πρόκληση του γλωσσικού εμποδίου.
- Ο ακροατής θα προσπαθήσει να κατανοήσει και να ανταποκριθεί κατάλληλα, εστιάζοντας στη χρήση της γλώσσας του σώματος και των μη λεκτικών ενδείξεων.

Ανταλλαγή γλωσσικών φράσεων:

- Μοιράστε έναν κατάλογο με κοινές φράσεις σε διάφορες γλώσσες που μιλούν οι μαθητές, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά.
- Εξασκηθείτε στο να λέτε αυτές τις φράσεις μαζί, εστιάζοντας στην προφορά και την κατανόηση.
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να χρησιμοποιούν αυτές τις φράσεις κατά τη διάρκεια της ημέρας για να ενισχύσουν την επικοινωνία και την πολιτιστική ανταλλαγή.

Κύκλος πολιτιστικής ανταλλαγής:

- Σχηματίστε έναν κύκλο με όλους τους μαθητές και ζητήστε από τον καθένα να μοιραστεί μια πολιτιστική πτυχή ή παράδοση που είναι σημαντική γι' αυτόν.
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα του σώματος, τις χειρονομίες και τυχόν οπτικά βοηθήματα που έχουν φέρει.
- Η υπόλοιπη τάξη θα πρέπει να εξασκηθεί στην ενεργητική ακρόαση, δείχνοντας κατανόηση με νεύματα, διατηρώντας οπτική επαφή και κάνοντας ερωτήσεις.

Ενημέρωση:

Μετά τις δραστηριότητες, συγκεντρώστε τους μαθητές για μια συζήτηση σχετικά με τις εμπειρίες τους. Κάντε ερωτήσεις όπως: Ποια ήταν η πρόκληση; Πώς αισθανθήκατε όταν δεν μπορούσατε να καταλάβετε ή να γίνετε κατανοητοί; Ποιες στρατηγικές σας βοήθησαν να επικοινωνήσετε καλύτερα; Επισημάνετε τη σημασία της ενσυναίσθησης, της υπομονής και της χρήσης της μη λεκτικής επικοινωνίας για την υπέρβαση των γλωσσικών και πολιτισμικών εμποδίων.

Αποτελέσματα:

Το "Culture Connect" βοηθά τους μαθητές σε μια μικτή τάξη να αναπτύξουν δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης και πολιτισμικής ευαισθητοποίησης. Βιώνοντας από πρώτο χέρι τις επικοινωνιακές προκλήσεις και εξασκώντας την ενσυναίσθηση, οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν και να υποστηρίξουν καλύτερα τους Ρομά συμμαθητές τους, προωθώντας ένα πιο περιεκτικό και αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον.

1.6 Σύνοψη-Συμπεράσματα (5 λεπτά):

Οι τεχνικές ενεργητικής ακρόασης είναι ανεκτίμητα εργαλεία για την ενίσχυση της κατανόησης και της ενσυναίσθησης στις διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις. Με την εξάσκηση της προσεκτικής παρουσίας, την παράφραση, την υποβολή διευκρινιστικών ερωτήσεων, τη χρησιμοποίηση ανατακλαστικής ενσυναίσθησης και την υιοθέτηση της σιωπής, τα άτομα μπορούν να εμβαθύνουν τις σχέσεις τους με τους άλλους και να καλλιεργήσουν μια πιο ενσυναίσθητική προσέγγιση στην επικοινωνία. Αυτές οι τεχνικές όχι μόνο βελτιώνουν την κατανόηση αλλά και ενισχύουν τη συναισθηματική σύνδεση, οδηγώντας σε πιο ουσιαστικές και ικανοποιητικές σχέσεις.

II. Μη λεκτικές ενδείξεις επικοινωνίας και γλώσσα του σώματος για τη μετάδοση σεβασμού και κατανόησης (100 λεπτά)

II.1 Σχετική ερώτηση προς τους εκπαιδευτικούς (15 λεπτά):

Ερώτηση: Γνωρίζετε τη σημασία των μη λεκτικών ενδείξεων επικοινωνίας και της γλώσσας του σώματος στη μετάδοση σεβασμού και κατανόησης στην τάξη μεταξύ των μαθητών Ρομά.

II.2 Παρουσίαση της θεωρίας (15 λεπτά):

Συμβουλές μη λεκτικής επικοινωνίας για τη μετάδοση σεβασμού και κατανόησης σε μαθητές Ρομά.

Σεβαστείτε τον προσωπικό χώρο: Η εισβολή στον προσωπικό χώρο μπορεί να θεωρηθεί ασεβεία. Διατηρήστε μια απόσταση σεβασμού κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεων, επιτρέποντάς τους να αισθάνονται άνετα και άνετα (Acton, 2016, σ. 78).

Επαφή με τα μάτια: Ενώ η άμεση οπτική επαφή θεωρείται γενικά σημάδι εμπιστοσύνης και ειλικρίνειας, η παρατεταμένη ή έντονη οπτική επαφή μπορεί να θεωρηθεί συγκρουσιακή ή ασεβής στην κουλτούρα των Ρομά. Προσαρμόστε το επίπεδο της οπτικής σας επαφής ανάλογα με το επίπεδο άνεσης του ατόμου και τα πολιτισμικά πρότυπα (Stewart, 2017, σ. 102).

Χειρονομίες και γλώσσα του σώματος: Οι Ρομά χρησιμοποιούν συχνά εκφραστικές χειρονομίες και τη γλώσσα του σώματος για να επικοινωνήσουν. Ωστόσο, να έχετε υπόψη σας ότι ορισμένες χειρονομίες μπορεί

να έχουν διαφορετική σημασία στον πολιτισμό τους. Αποφύγετε χειρονομίες που θα μπορούσαν να παρερμηνευτούν ή να θεωρηθούν προσβλητικές (Stewart, 2017, σ. 92).

Αγγίζετε: Το σωματικό άγγιγμα μπορεί να διαφέρει ως προς την αποδοχή μεταξύ των ατόμων Ρομά. Ενώ ορισμένοι μπορεί να αισθάνονται άνετα με φιλικές χειρονομίες όπως χειραψίες ή αγκαλιές, άλλοι μπορεί να προτιμούν να διατηρούν μεγαλύτερη απόσταση. Να σέβεστε πάντα τα προσωπικά όρια και να παρατηρείτε πώς οι άλλοι ξεκινούν ή ανταποκρίνονται στη σωματική επαφή (Acton, 2016, σ. 105).

Εκφράσεις προσώπου: Οι εκφράσεις του προσώπου παίζουν σημαντικό ρόλο στην επικοινωνία των Ρομά, μεταφέροντας συναισθήματα και προθέσεις. Δώστε προσοχή στις εκφράσεις του προσώπου τους για να κατανοήσετε καλύτερα τα συναισθήματα και τις αντιδράσεις τους και να ανταποκριθείτε ανάλογα (Stewart, 2017, σ. 82).

Ενδυμασία και εμφάνιση: Η παραδοσιακή ενδυμασία και ο καλλωπισμός μπορεί να έχουν πολιτιστική σημασία για τα άτομα Ρομά. Δείξτε σεβασμό για την πολιτιστική τους κληρονομιά αναγνωρίζοντας και εκτιμώντας τις παραδοσιακές πρακτικές ένδυσης και περιποίησης (Acton, 2016, σ. 115).

Ακρόαση και σιωπή: Η ενεργητική ακρόαση είναι ζωτικής σημασίας στην επικοινωνία των Ρομά. Δείξτε την προσοχή και τον σεβασμό σας ακούγοντας ενεργά, γνέφοντας και δίνοντας επιβεβαιωτικές απαντήσεις. Επιτρέψτε άνετες παύσεις στη συζήτηση, καθώς η σιωπή μπορεί να είναι ένδειξη προβληματισμού ή σεβασμού (Stewart, 2017, σ. 121).

Σεβασμός για τους ηλικιωμένους: Οι γέροντες κατέχουν σεβαστή θέση στις κοινότητες των Ρομά. Δείξτε σεβασμό στους ηλικιωμένους με μη λεκτικές ενδείξεις, όπως ένα ελαφρύ νεύμα ή μια ευγενική υπόκλιση. Αφήστε τους να μιλήσουν πρώτοι και ακούστε προσεκτικά τα λόγια τους (Acton, 2016, σ. 98).

Πρακτικές χαιρετισμού: Οι χαιρετισμοί είναι σημαντικοί στην κουλτούρα των Ρομά και συχνά περιλαμβάνουν χειρονομίες σεβασμού. Ένας συνηθισμένος χαιρετισμός είναι να βάζετε το χέρι σας πάνω από την καρδιά σας ενώ κουνάτε ελαφρά το κεφάλι. Δώστε προσοχή στις ενδείξεις χαιρετισμού τους και ανταποκριθείτε ανάλογα (Stewart, 2017, σ. 89).

Αποφυγή υποθέσεων: Αποφύγετε να κάνετε υποθέσεις που βασίζονται σε στερεότυπα ή προκαταλήψεις για τον πολιτισμό των Ρομά. Προσεγγίστε κάθε αλληλεπίδραση με ανοιχτό μυαλό και προθυμία να μάθετε για τα μοναδικά έθιμα και τις πρακτικές τους (Acton, 2016, σ. 74).

Θετική μη λεκτική ανατροφοδότηση: Θετικές μη λεκτικές ενδείξεις, όπως το χαμόγελο, το νεύμα και η ανοιχτή στάση του σώματος, για να μεταδώσετε ζεστασιά και φιλικότητα. Η γνήσια ζεστασιά και ο σεβασμός μπορούν να βοηθήσουν στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της σχέσης στις αλληλεπιδράσεις με άτομα Ρομά (Stewart, 2017, σ. 112).

Αυτές οι συγκεκριμένες συμβουλές μη λεκτικής επικοινωνίας μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία αλληλεπιδράσεων με περισσότερο σεβασμό και κατανόηση με την κοινότητα των Ρομά, επιδεικνύοντας πολιτισμική ευαισθησία και προωθώντας θετικές σχέσεις.

II.3 Παιχνίδι: "(60 λεπτά)"

Στόχος: Το "Nonverbal Connection Challenge" έχει ως στόχο να βοηθήσει τους μαθητές μιας μικτής τάξης να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στη μη λεκτική επικοινωνία, προωθώντας το σεβασμό και την κατανόηση, ιδίως για τους μαθητές Ρομά.

Απαιτούμενα υλικά:

- Κάρτες με διαφορετικά συναισθήματα ή σενάρια
- Δεμένα μάτια
- Ένα σύνολο εικόνων που απεικονίζουν διάφορες πολιτιστικές χειρονομίες και ενδυμασίες
- Χαρτί και μαρκαδόροι
- Ένα χρονόμετρο

Οδηγίες:

Δραστηριότητα προθέρμανσης:

- Ξεκινήστε με μια σύντομη συζήτηση σχετικά με τη σημασία της μη λεκτικής επικοινωνίας και της πολιτισμικής ευαισθησίας.
- Εξηγήστε ότι το παιχνίδι θα βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν και να εξασκηθούν στις μη λεκτικές ενδείξεις που είναι σημαντικές σε διαφορετικούς πολιτισμούς, συμπεριλαμβανομένου του πολιτισμού των Ρομά.

Κύριο μέρος

1. Emotion Charades:

- Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες.
- Κάθε ομάδα διαλέγει εναλλάξ μια κάρτα με ένα συναίσθημα γραμμένο πάνω της (π.χ. ευτυχία, σύγχυση, σεβασμός).
- Ένας μαθητής από την ομάδα υποδύεται το συναίσθημα χρησιμοποιώντας μόνο εκφράσεις του προσώπου και τη γλώσσα του σώματος, χωρίς να μιλάει.
- Η υπόλοιπη ομάδα μαντεύει το συναίσθημα. Συζητήστε ως τάξη πώς οι διαφορετικοί πολιτισμοί μπορεί να εκφράζουν αυτά τα συναισθήματα μη λεκτικά.

2. Ερμηνεία χειρονομιών:

- Δείξτε στην τάξη ένα σύνολο εικόνων που απεικονίζουν διάφορες πολιτιστικές χειρονομίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι σημαντικές για την κοινότητα των Ρομά.
- Συζητήστε τι σημαίνει κάθε χειρονομία και σε ποιο πολιτισμικό πλαίσιο χρησιμοποιείται.
- Ζητήστε από τους μαθητές να εξασκηθούν σε αυτές τις χειρονομίες με έναν σύντροφο, διασφαλίζοντας ότι κατανοούν τη σημασία του πλαισίου και της ευαισθησίας.

3. Σεβασμός και ενδυμασία Παιχνίδι ρόλων:

- Δώστε μια σύντομη επισκόπηση της παραδοσιακής ενδυμασίας και των πρακτικών καλλωπισμού των Ρομά.
- Ζητήστε από τους μαθητές να ζωγραφίσουν ή να περιγράψουν μια πολιτιστική ενδυμασία που θεωρούν σημαντική και να εξηγήσουν τη σημασία της στην τάξη.
- Παίξτε ένα σενάριο όπου οι μαθητές χαιρετούν ο ένας τον άλλον αναγνωρίζοντας και σεβόμενοι αυτές τις πολιτισμικές σημασίες, όπως ο χαιρετισμός με το χέρι πάνω από την καρδιά.

4. Σεβασμός στους πρεσβύτερους Προσομοίωση:

- Συζητήστε τη σημασία του σεβασμού των ηλικιωμένων στον πολιτισμό των Ρομά.
- Προσομοιώστε ένα σενάριο όπου οι μαθητές εξασκούνται στο να χαιρετούν έναν ηλικιωμένο, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες μη λεκτικές ενδείξεις, όπως το ελαφρύ νεύμα ή μια απαλή υπόκλιση.
- Οι μαθητές παίζουν εναλλάξ τον ρόλο του ηλικιωμένου και του μαθητή που σέβεται τον εαυτό του.

Ενημέρωση:

- Μετά τις δραστηριότητες, συγκεντρώστε τους μαθητές για μια συζήτηση σχετικά με όσα έμαθαν.
- Κάντε ερωτήσεις όπως: Ποια ήταν η πρόκληση στη χρήση μόνο μη λεκτικής επικοινωνίας; Πώς αισθανθήκατε όταν ήσασταν αποδέκτης αυτών των μη λεκτικών ενδείξεων; Πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτές τις δεξιότητες για να επικοινωνήσουμε καλύτερα με τους Ρομά συμμαθητές μας και να τους σεβαστούμε;

Αποτελέσματα: "βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία της μη λεκτικής επικοινωνίας και της πολιτισμικής ευαισθησίας. Με την εξάσκηση αυτών των δεξιοτήτων, οι μαθητές μπορούν να προωθήσουν αλληλεπιδράσεις με περισσότερο σεβασμό και κατανόηση, δημιουργώντας ένα πιο περιεκτικό και αρμονικό περιβάλλον στην τάξη.

Π.4 Σύνοψη-Συμπεράσματα (10 λεπτά):

Οι μη λεκτικές ενδείξεις επικοινωνίας και η γλώσσα του σώματος είναι ισχυρά εργαλεία για τη μετάδοση σεβασμού, κατανόησης και την οικοδόμηση θετικών σχέσεων στην τάξη. Έχοντας επίγνωση των δικών τους μη λεκτικών ενδείξεων και κατανοώντας το πολιτισμικό πλαίσιο των μαθητών τους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και υποστήριξης, όπου όλοι οι μαθητές θα

αισθάνονται ότι εκτιμώνται και γίνονται σεβαστοί. Η ενσωμάτωση των δεξιοτήτων μη λεκτικής επικοινωνίας στη διδακτική πρακτική ενισχύει την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας και προάγει τη δέσμευση και την επιτυχία των μαθητών (Burgoon, Guerrero, & Floyd, 2016, σ. 213- Pease & Pease, 2006, σ. 156).

III. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Τίτλος: (15 λεπτά)

Στόχος: Να εξασκηθείτε σε τεχνικές ενεργητικής ακρόασης και να ενισχύσετε την κατανόηση και την ενσυναίσθηση στις διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις.

Οδηγίες:

- Χωρίστε την τάξη σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες.
- Δώστε σε κάθε ομάδα ένα σενάριο ή μια κατάσταση όπου η αποτελεσματική επικοινωνία και η ενεργητική ακρόαση είναι ζωτικής σημασίας (π.χ. επίλυση μιας διαφωνίας μεταξύ φίλων, ανακούφιση ενός συνομηλίκου που είναι αναστατωμένος).
- Αναθέστε ρόλους σε κάθε μέλος της ομάδας, όπως ομιλητής και ακροατής.
- Καθοδηγήστε τον ομιλητή να εκφράσει τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις ανησυχίες του σχετικά με το συγκεκριμένο σενάριο, ενώ ο ακροατής εξασκεί τεχνικές ενεργητικής ακρόασης.
- Ενθαρρύνετε τον ακροατή να επιδείξει ενεργητική ακρόαση διατηρώντας οπτική επαφή, παραφράζοντας τα λόγια του ομιλητή, κάνοντας διευκρινιστικές ερωτήσεις και δίνοντας απαντήσεις με ενσυναίσθηση.
- Μετά από ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα, αλλάξτε ρόλους ώστε κάθε μαθητής να έχει την ευκαιρία να εξασκηθεί τόσο στην ομιλία όσο και στην ακρόαση.
- Διευκολύνετε μια συζήτηση απολογισμού, όπου οι μαθητές μπορούν να αναστοχαστούν τις εμπειρίες τους, να μοιραστούν ιδέες και να συζητήσουν την αποτελεσματικότητα των τεχνικών ενεργητικής ακρόασης στην προώθηση της κατανόησης και της ενσυναίσθησης.

Τίτλος: (15 λεπτά)

Στόχος: Να ενισχύσει τις δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης και να καλλιεργήσει την ενσυναίσθηση με διασκεδαστικό και διαδραστικό τρόπο.

Απαιτούμενα υλικά:

Κάρτες Bingo με δηλώσεις ή σενάρια που σχετίζονται με την ενσυναίσθηση:

(π.χ., "Ακούστε χωρίς να διακόπτετε", "Εκφράστε κατανόηση για τα συναισθήματα κάποιου άλλου",

"Προσφέρετε υποστήριξη χωρίς κρίση"). Δείκτες ή μάρκες για κάθε παίκτη. Βραβείο για τον νικητή (προαιρετικό).

Οδηγίες:

- Μοιράστε κάρτες μπίνγκο και μαρκαδόρους σε κάθε παίκτη.
- Εξηγήστε τους κανόνες του παιχνιδιού: Οι παίκτες θα ακούσουν τις απαντήσεις των συμμαθητών τους κατά τη διάρκεια συζητήσεων ή δραστηριοτήτων και θα σημειώσουν την αντίστοιχη δήλωση ή το σενάριο που σχετίζεται με την ενσυναίσθηση στις κάρτες μπίνγκο.
- Διευκολύνετε μια σειρά συζητήσεων ή δραστηριοτήτων όπου οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να μοιραστούν τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους.
- Καθώς οι μαθητές συμμετέχουν και επιδεικνύουν ενεργητική ακρόαση και ενσυναίσθηση, μπορούν να σημειώσουν τα αντίστοιχα τετράγωνα στις κάρτες μπίνγκο.
- Ο πρώτος παίκτης που θα συμπληρώσει μια σειρά (οριζόντια, κάθετα ή διαγώνια) φωνάζει "Μπίνγκο Ενσυναίσθησης!" και κερδίζει το παιχνίδι.
- Διευκολύνετε μια σύντομη συζήτηση μετά το παιχνίδι για να προβληματιστείτε σχετικά με τις δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης και τις συμπεριφορές ενσυναίσθησης που παρατηρήθηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

- Τόσο η πρακτική άσκηση όσο και το παιχνίδι παρέχουν στους μαθητές ενδιαφέρουσες ευκαιρίες να εξασκηθούν σε τεχνικές ενεργητικής ακρόασης και να αναπτύξουν ενσυναίσθηση, συμβάλλοντας σε ένα πιο υποστηρικτικό και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον στην τάξη.

Πίνακας 3 - Σύνολο 100 λεπτών

3. Διαπολιτισμική επικοινωνιακή επάρκεια

Διαπολιτισμική επικοινωνιακή επάρκεια - 100 λεπτά θεωρία και πρακτικές ασκήσεις:

I. Ορισμός της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και η σημασία της σε ποικίλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (20 λεπτά)

I.1 Σχετική ερώτηση προς τους εκπαιδευτικούς (15 λεπτά):

Ερώτηση: Γνωρίζετε τη σημασία της ικανότητας διαπολιτισμικής επικοινωνίας σε ποικίλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα; Πώς ενσωματώνετε σήμερα τη διαπολιτισμική επικοινωνία στη διδακτική σας πρακτική;

I.2 Παρουσίαση της θεωρίας (5 λεπτά):

Ορισμός της διαπολιτισμικής επικοινωνίας: Διαπολιτισμική επικοινωνία: Η διαπολιτισμική επικοινωνία αναφέρεται στην ανταλλαγή πληροφοριών, ιδεών και συναισθημάτων μεταξύ ανθρώπων με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Περιλαμβάνει την κατανόηση, την ερμηνεία και την αποτελεσματική πλοήγηση στις πολιτισμικές διαφορές για τη διευκόλυνση ουσιαστικών αλληλεπιδράσεων και σχέσεων. Η διαπολιτισμική επικοινωνία περιλαμβάνει τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, καθώς και τα πολιτισμικά πρότυπα, τις αξίες, τις πεποιθήσεις και τις προοπτικές.

II. Ανάπτυξη διαπολιτισμικής ευαισθησίας και συνειδητοποίηση των πολιτισμικών διαφορών (20 λεπτά)

II.1 Θεωρία- Παρουσίαση (5 λεπτά)

Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ευαισθησίας και της επίγνωσης των πολιτισμικών διαφορών είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση ενός περιβάλλοντος με σεβασμό και χωρίς αποκλεισμούς. Ακολουθούν ορισμένες πρακτικές ιδέες και λύσεις:

Εμπειρίες πολιτιστικής εμβάπτισης: Οργανώστε εκδρομές ή προγράμματα πολιτιστικών ανταλλαγών όπου οι μαθητές μπορούν να αλληλεπιδράσουν με άτομα από διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα. Οι εμπειρίες βύθισης επιτρέπουν στους μαθητές να έρθουν σε άμεση επαφή με διαφορετικές προοπτικές, πρακτικές και παραδόσεις, ενισχύοντας την ενσυναίσθηση και την κατανόηση (Paige, Jacobs-Cassuto, Yershova, & DeJaeghere, 2003, σ. 472).

Συνεδρίες διαπολιτισμικού διαλόγου: Διοργανώστε διευκολυνόμενες συζητήσεις ή εργαστήρια όπου οι μαθητές μπορούν να μοιραστούν τις πολιτισμικές τους εμπειρίες, πεποιθήσεις και αξίες. Ενθαρρύνετε την ανοιχτή σκέψη, την ενεργή ακρόαση και την περιέργεια με σεβασμό για την προώθηση του διαλόγου και της αμοιβαίας μάθησης (Kiselica, Baker, Thomas, & Reedy, 2015, σ. 159).

Εκπαίδευση πολιτισμικής επάρκειας: Παροχή ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης για εκπαιδευτικούς ώστε να ενισχύσουν την κατανόηση των πολιτισμικών διαφορών και να αναπτύξουν δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Οι εκπαιδευτικές συνεδρίες μπορούν να καλύπτουν θέματα όπως η πολιτισμική ευαισθησία, τα μοντέλα πολιτισμικής επάρκειας και οι στρατηγικές για αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία (Bennett, 2008, σ. 110).

Ενσωμάτωση διαφορετικών προοπτικών στο πρόγραμμα σπουδών: Ενσωμάτωση διαφορετικών προοπτικών, φωνών και πολιτισμικών αναπαραστάσεων στο πρόγραμμα σπουδών σε διάφορα μαθήματα και κλάδους. Συμπεριλάβετε αναγνώσεις, μελέτες περιπτώσεων και υλικό πολυμέσων που αναδεικνύουν διαφορετικές πολιτισμικές προοπτικές και εμπειρίες, προωθώντας την κριτική σκέψη και τον πολυπολιτισμικό γραμματισμό (Deardorff, 2009, σ. 54).

Προγράμματα καθοδήγησης από ομοτίμους: Ζευγάρια φοιτητών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο ως μέντορες και καθοδηγούμενοι για να διευκολυνθούν οι διαπολιτισμικές ανταλλαγές και η υποστήριξη. Τα προγράμματα καθοδήγησης συνομηλίκων παρέχουν ευκαιρίες στους μαθητές να μάθουν ο ένας από τον άλλον, να δημιουργήσουν διαπολιτισμικές φιλίες και να διαχειριστούν μαζί τις πολιτισμικές διαφορές (Ting-Toomey & Chung, 2012, σ. 87).

Πολιτιστικές γιορτές και εκδηλώσεις: Οργανώστε πολυπολιτισμικές εκδηλώσεις, φεστιβάλ ή εβδομάδες πολιτιστικής ευαισθητοποίησης, όπου οι μαθητές μπορούν να παρουσιάσουν την πολιτιστική τους κληρονομιά, τις παραδόσεις και τα ταλέντα τους. Ο εορτασμός της διαφορετικότητας προάγει την πολιτισμική υπερηφάνεια, την εκτίμηση και την αλληλεγγύη μεταξύ των μαθητών και της ευρύτερης σχολικής κοινότητας (Ting-Toomey & Chung, 2012, σ. 92).

Οι στρατηγικές αυτές μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά τη διαπολιτισμική ευαισθησία και την επίγνωση των πολιτισμικών διαφορών, δημιουργώντας ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που θα είναι πιο περιεκτικό και με σεβασμό.

II.2. Σχεδιασμός σχεδίου δράσης (15 λεπτά)

Δραστηριότητα: Περιγράψτε μια μελέτη περίπτωσης ενός μαθητή Ρομά που θέλετε να βοηθήσετε από την τάξη σας και πώς. Σχεδιάστε ένα σχέδιο δράσης χρησιμοποιώντας τα παραπάνω παραδείγματα.

III. Σύνοψη-Συμπεράσματα

Αυτή η συνεδρία για τη διαπολιτισμική επικοινωνιακή επάρκεια εφοδιάζει τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές με τις δεξιότητες για την πλοήγηση και τον σεβασμό των πολιτισμικών διαφορών, με ιδιαίτερη έμφαση στους μαθητές Ρομά. Συνδυάζοντας τις θεωρητικές γνώσεις με πρακτικές ασκήσεις, όπως οι κύκλοι πολιτισμικών ιστοριών, οι συμμετέχοντες ενισχύουν την ενσυναίσθηση, την κατανόηση και την ικανότητά τους να δημιουργούν εκπαιδευτικά περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς, προωθώντας ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις και αμοιβαίο σεβασμό.

IV. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ-60 λεπτά

Τίτλος: Τίτλος: Κύκλοι πολιτισμικών ιστοριών

Στόχος: Η ανάπτυξη διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας και η αύξηση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας και της ευαισθητοποίησης των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών Ρομά, για τις πολιτισμικές διαφορές, μέσω της ανταλλαγής και του προβληματισμού σχετικά με προσωπικές ιστορίες και πολιτισμικές εμπειρίες.

Διάρκεια: 60 λεπτά

Απαιτούμενα υλικά:

- Ένα χρονόμετρο ή ρολόι
- Άνετα καθίσματα τοποθετημένα σε κύκλο
- Ένα ομιλούν κομμάτι (ένα αντικείμενο που κυκλοφορεί για να υποδείξει τον ομιλητή, όπως μια μικρή μπάλα ή ένα ειδικό αντικείμενο)

Βήματα δραστηριότητας:

1. Εισαγωγή (5 λεπτά)

- Ξεκινήστε εξηγώντας τον σκοπό της δραστηριότητας: να μοιραστείτε και να μάθετε ο ένας από τις πολιτιστικές ιστορίες του άλλου για να οικοδομήσετε κατανόηση και σεβασμό.
- Συζητήστε εν συντομία τη σημασία της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και ευαισθησίας, τονίζοντας πώς η εκμάθηση διαφορετικών πολιτισμών, συμπεριλαμβανομένου του πολιτισμού των Ρομά, μπορεί να ενισχύσει τον αμοιβαίο σεβασμό και την ενσυναίσθηση.

2. Καθορισμός βασικών κανόνων (3 λεπτά)

- Καθορίστε και συμφωνήστε βασικούς κανόνες για τη δραστηριότητα, ώστε να διασφαλιστεί ένα ασφαλές και με σεβασμό περιβάλλον. Παραδείγματα περιλαμβάνουν:
 - Ένα άτομο μιλάει κάθε φορά.
 - Ακούστε ενεργά και με σεβασμό.
 - Η ιστορία και η εμπειρία του καθενός είναι έγκυρες.
 - Η συμμετοχή ενθαρρύνεται αλλά δεν είναι υποχρεωτική.

3. Ανταλλαγή πολιτιστικών ιστοριών (15 λεπτά)

- Κάθε συμμετέχων έχει στη διάθεσή του 2-3 λεπτά για να μοιραστεί μια προσωπική ιστορία ή εμπειρία σχετική με τον πολιτισμό του. Ενθαρρύνετε τους μαθητές να μιλήσουν για:
 - Μια παράδοση ή ένα έθιμο από τον πολιτισμό τους.
 - Μια αξέχαστη πολιτιστική εκδήλωση ή γιορτή.
 - Μια προσωπική εμπειρία που αναδεικνύει μια πολιτισμική διαφορά ή παρεξήγηση που αντιμετώπισαν.
 - Το νόημα μιας συγκεκριμένης πολιτιστικής πρακτικής ή ενός συμβόλου.
- Χρησιμοποιήστε τον ομιλητή για να διαχειριστείτε τη ροή της συζήτησης, εξασφαλίζοντας ότι όλοι θα έχουν την ευκαιρία να μιλήσουν αν το επιθυμούν.

4. Αναστοχαστική συζήτηση (7 λεπτά)

- Αφού όλοι οι πρόθυμοι συμμετέχοντες μοιραστούν τις ιστορίες τους, διευκολύνετε μια ομαδική συζήτηση με τις ακόλουθες προτάσεις:
 - Τι μάθατε ακούγοντας τις ιστορίες των άλλων;
 - Πώς σας βοήθησαν αυτές οι ιστορίες να κατανοήσετε διαφορετικές πολιτισμικές προοπτικές;
 - Παρατηρήσατε ομοιότητες ή κοινά θέματα σε διάφορους πολιτισμούς;
 - Πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτά που μάθαμε σήμερα για να δείχνουμε περισσότερο σεβασμό και κατανόηση των πολιτισμικών διαφορών στις καθημερινές μας συναναστροφές;

5. Συμπέρασμα (5 λεπτά)

- Συνοψίστε τα βασικά σημεία που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.
- Ενισχύστε τη σημασία της συνεχιζόμενης διαπολιτισμικής επικοινωνίας και ευαισθησίας.
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να συνεχίσουν να μοιράζονται και να μαθαίνουν για διαφορετικούς πολιτισμούς εκτός της τάξης.

Συνέχεια:

- Προτείνετε στους μαθητές να κρατούν ένα ημερολόγιο όπου θα μπορούν να αναστοχάζονται τις εμπειρίες τους και τις πολιτιστικές αλληλεπιδράσεις που θα έχουν στο μέλλον.
- Εξετάστε τη διοργάνωση περισσότερων δραστηριοτήτων ή εκδηλώσεων πολιτισμικής ανταλλαγής για τη διατήρηση και εμβάθυνση της διαπολιτισμικής κατανόησης εντός της τάξης.

Η δραστηριότητα αυτή όχι μόνο βοηθά στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας και ευαισθησίας, αλλά δημιουργεί επίσης ένα υποστηρικτικό περιβάλλον όπου τα παιδιά Ρομά και οι άλλοι αισθάνονται ότι εκτιμώνται και ακούγονται.

Πίνακας 5-Συνολικά 120 λεπτά

5.Οικοδόμηση θετικών σχέσεων με τους μαθητές Ρομά και τις οικογένειές τους

Οικοδόμηση θετικών σχέσεων με μαθητές και οικογένειες Ρομά - 60 λεπτά θεωρία και πρακτικές ασκήσεις:

- Δημιουργία εμπιστοσύνης, σχέσης και αμοιβαίου σεβασμού μέσω αποτελεσματικής επικοινωνίας - θεωρία
- Εμπλοκή των οικογενειών Ρομά ως εταίρων στην εκπαίδευση των παιδιών τους μέσω ανοιχτού διαλόγου και συνεργασίας - συζήτηση και πρακτικές ασκήσεις.

I. Εγκαθίδρυση εμπιστοσύνης, σχέσης και αμοιβαίου σεβασμού μέσω αποτελεσματικής επικοινωνίας -

I.1 Παρακαλείστε να σημειώσετε ότι κάθε συνεδρία αρχίζει με μια σχετική ερώτηση προς τους εκπαιδευτικούς - 5 λεπτά:

Ερώτηση: Ρωτήστε τους συμμετέχοντες: "Ποιες στρατηγικές χρησιμοποιείτε για να οικοδομήσετε αποτελεσματικά θετικές σχέσεις με τους μαθητές Ρομά και τις οικογένειές τους, προωθώντας ένα υποστηρικτικό και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακό περιβάλλον;"

I.2 Παρουσίαση 20 λεπτά: Η δύναμη της σύνδεσης: Επικοινωνία στην πράξη"

- Σημασία της ανάπτυξης θετικών σχέσεων με όλους τους μαθητές και τις οικογένειες, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο
- Ο πληθυσμός των Ρομά αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων, της φτώχειας, του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου
- Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αμοιβαίας κατανόησης είναι το κλειδί για την υποστήριξη των μαθητών Ρομά
- Σύντομη επισκόπηση της ιστορίας, του πολιτισμού και των αξιών των Ρομά
- Συζητήστε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν πολλές κοινότητες Ρομά (φτώχεια, διακρίσεις, έλλειψη πρόσβασης σε υπηρεσίες κ.λπ.)
- Αναδείξτε τα δυνατά σημεία όπως οι στενοί οικογενειακοί δεσμοί, οι προφορικές παραδόσεις, το επιχειρηματικό πνεύμα

Προσεγγίσεις για εκπαιδευτικούς

Γνωρίστε μεμονωμένους μαθητές και οικογένειες - μάθετε ονόματα, ρωτήστε για ενδιαφέροντα/στόχους

- Επικοινωνήστε υψηλές προσδοκίες για τη συμπεριφορά και τις ακαδημαϊκές επιδόσεις
- Επικυρώστε τις πολιτιστικές ταυτότητες, μάθετε μερικές φράσεις Romanes
- Εμπλοκή γονέων/μελών της κοινότητας Ρομά ως πόρων
- Να είστε συνήγορος όταν συμβαίνουν διακρίσεις

Χτίζοντας σχέσεις με τις οικογένειες

- κατ' οίκον επισκέψεις για να ενημερωθείτε για την οικογενειακή κατάσταση (με μεταφραστή αν χρειαστεί)
- Να υπάρχουν μεταφραστές στις σχολικές εκδηλώσεις όταν είναι δυνατόν
- Προσδιορισμός συνδέσμου Ρομά για τη γεφύρωση των συνδέσεων σπιτιού-σχολείου
- Ενημέρωση των οικογενειών για τα δικαιώματά τους και τις διαθέσιμες υπηρεσίες
- Ρωτήστε για τα οικογενειακά κεφάλαια γνώσεων για την οικοδόμηση του προγράμματος σπουδών

Δραστηριότητα μικρών ομάδων

- Χωρίζεστε σε ομάδες των 3-4 ατόμων, ένα άτομο παίζει τον γονέα Ρομά, οι άλλοι είναι δάσκαλοι.
- Παιχνίδι ρόλων αρχικής συνάντησης, εξάσκηση:
 - ο Ανοιχτή γλώσσα του σώματος
 - ο Αποφυγή της αργκό
 - ο Ρωτώντας για τις ελπίδες της οικογένειας για το παιδί
 - ο Εξηγώντας απλά τις σχολικές πολιτικές

Ανακεφαλαίωση

- Η ανάπτυξη γνήσιων σχέσεων φροντίδας είναι ζωτικής σημασίας
- Να είστε ανοιχτοί στη μάθηση του πολιτισμού των Ρομά
- Η συνεπής επικοινωνία και συνηγορία είναι το κλειδί

Στόχος είναι να παράσχει ιστορικό για τις κοινότητες των Ρομά, ενώ παράλληλα να δώσει πρακτικές στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί για να συνδεθούν με τους μαθητές και τις οικογένειες Ρομά με αυθεντικό και σεβασμό.

II. Συζήτηση με θέμα: Εμπλοκή των οικογενειών Ρομά ως εταίρων στην εκπαίδευση των παιδιών τους μέσω ανοιχτού διαλόγου και συνεργασίας-60 λεπτά

1. Δραστηριότητα που σπάει τον πάγο (5 λεπτά)
 - ο Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν μια θετική εμπειρία που είχαν δουλεύοντας με οικογένειες στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών τους ρόλων.
 - ο Ενθαρρύνετε την ανταλλαγή διαφορετικών εμπειριών και τονίστε τα κοινά θέματα.
2. II. Κατανόηση του πλαισίου (10 λεπτά)
 - Επισκόπηση της κοινότητας των Ρομά (5 λεπτά)
 - ο Παρέχετε ένα σύντομο ιστορικό της κοινότητας των Ρομά, εστιάζοντας στις πολιτιστικές αξίες, τις παραδόσεις και τις κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζει το εκπαιδευτικό σύστημα.
 - ο Χρησιμοποιήστε οπτικά βοηθήματα, όπως διαφάνειες ή φυλλάδια με βασικά σημεία και στατιστικά στοιχεία.
 - Προκλήσεις και εμπόδια (5 λεπτά)
 - ο Συζητήστε τα ειδικά εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι οικογένειες Ρομά στην επαφή τους με το εκπαιδευτικό σύστημα, όπως διακρίσεις, γλωσσικά εμπόδια και κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις.
 - ο Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις παρατηρήσεις και τις εμπειρίες τους.
3. III. Στρατηγικές δέσμευσης (20 λεπτά)
 - Δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς (5 λεπτά)
 - Παρουσίαση στρατηγικών για τη δημιουργία ενός φιλόξενου και περιεκτικού σχολικού περιβάλλοντος για τις οικογένειες Ρομά (2 λεπτά)
 - ο Διαδραστική δραστηριότητα: Σχολικό περιβάλλον
 - i. Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ζεύγη ή μικρές ομάδες.
 - ii. Δώστε σε κάθε ομάδα έναν κατάλογο ελέγχου των στοιχείων που συμβάλλουν σε ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς (π.χ. πολύγλωσση σήμανση, ποικίλες πολιτιστικές παραστάσεις, προσβάσιμες εγκαταστάσεις).
 - iii. Ζητήστε τους να φανταστούν να περπατούν στο σχολείο τους από την οπτική γωνία μιας οικογένειας Ρομά και να εντοπίσουν τομείς βελτίωσης.
 - Συζητήστε τη σημασία του σεβασμού, της πολιτισμικής ευαισθησίας και της οικοδόμησης εμπιστοσύνης (3 λεπτά)
 - ο Ομαδική συζήτηση: Οικοδόμηση εμπιστοσύνης

- i. Μοιραστείτε μια σύντομη ιστορία ή μελέτη περίπτωσης για ένα σχολείο που οικοδόμησε με επιτυχία εμπιστοσύνη με τις οικογένειες Ρομά.
- ii. Διευκολύνετε μια συζήτηση σχετικά με τις βασικές ενέργειες που έγιναν για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης.
- iii. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να κάνουν καταγισμό ιδεών για πρόσθετους τρόπους επίδειξης σεβασμού και πολιτισμικής ευαισθησίας.

III. Διευκόλυνση του ανοικτού διαλόγου (5 λεπτά)

1. Παρουσίαση τεχνικών για αποτελεσματική επικοινωνία με οικογένειες Ρομά (2 λεπτά)
 - Ζωντανή επίδειξη: Αποτελεσματική Επικοινωνία
 - Παίξτε ένα σενάριο ρόλων όπου ένας εκπαιδευτικός συναντά για πρώτη φορά μια οικογένεια Ρομά.
 - Επιδείξτε ενεργητική ακρόαση, χρήση διερμηνέα και αποφυγή αργκό.
 - Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να παρατηρήσουν και να σημειώσουν αποτελεσματικές τεχνικές επικοινωνίας.
2. Σενάρια παιχνιδιού ρόλων για την εξάσκηση αυτών των τεχνικών (3 λεπτά)
 - Δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων
 - Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ζευγάρια.
 - Δώστε σε κάθε ζεύγος ένα σενάριο που περιλαμβάνει μια συζήτηση μεταξύ ενός εκπαιδευτικού και μιας οικογένειας Ρομά (π.χ. συζήτηση για την πρόοδο ενός παιδιού, αντιμετώπιση ανησυχιών).
 - Το ένα άτομο παίζει τον εκπαιδευτικό και το άλλο το μέλος της οικογένειας. Ενθαρρύνετε την εναλλαγή ρόλων στα μισά του παιχνιδιού.
 - Ανακεφαλαιώστε ως ομάδα, ανταλλάσσοντας ιδέες και προκλήσεις που αντιμετώπισατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού ρόλων.

IV. Δραστηριότητες συνεργασίας (5 λεπτά)

1. Προτείνετε δραστηριότητες που εμπλέκουν τις οικογένειες Ρομά στη σχολική κοινότητα (2 λεπτά)
 - Συνεδρία Brainstorm: Δραστηριότητες Συμμετοχής
 - Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να κάνουν καταγισμό ιδεών για δραστηριότητες που μπορούν να συμπεριλάβουν οικογένειες Ρομά (π.χ. πολιτιστικές εκθέσεις, κοινά σχολικά προγράμματα).
 - Γράψτε τις ιδέες σε ένα flipchart ή έναν πίνακα.
2. Μοιραστείτε παραδείγματα επιτυχημένων πρωτοβουλιών από άλλα σχολεία ή κοινότητες (3 λεπτά)
 - Παρουσίαση επιτυχημένων πρωτοβουλιών
 - Παρουσιάστε ένα σύντομο βίντεο ή ένα slideshow που παρουσιάζει επιτυχημένες πρωτοβουλίες από διάφορα σχολεία.
 - Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συζητήσουν τι έκανε αυτές τις πρωτοβουλίες επιτυχείς και πώς θα μπορούσαν να προσαρμοστούν στα δικά τους πλαίσια.

V. Υποστήριξη και πόροι (5 λεπτά)

1. Επισημάνετε τους διαθέσιμους πόρους και τα συστήματα υποστήριξης για τις οικογένειες Ρομά (2 λεπτά)
 - Άσκηση χαρτογράφησης πόρων

- Παρέχετε ένα φυλλάδιο ή έναν ψηφιακό χάρτη πόρων που απαριθμεί κοινοτικές οργανώσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και κυβερνητικές πρωτοβουλίες.
 - Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να εργαστούν σε ζεύγη για να εντοπίσουν ποιες πηγές είναι διαθέσιμες στην περιοχή τους και πώς μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές.
2. Συζητήστε πώς οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδέσουν τις οικογένειες με αυτούς τους πόρους (3 λεπτά)
- Διαδραστικές ερωτήσεις και απαντήσεις: Σύνδεση οικογενειών με πόρους
 - Διευκολύνετε μια διαδραστική συνεδρία ερωτήσεων και απαντήσεων όπου οι συμμετέχοντες θέτουν ερωτήσεις σχετικά με τη σύνδεση των οικογενειών με πόρους.
 - Μοιραστείτε πρακτικές συμβουλές και πραγματικά παραδείγματα επιτυχημένων συνδέσεων από άλλους εκπαιδευτικούς.
 - Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις στρατηγικές τους και να δικτυωθούν μεταξύ τους για μελλοντική συνεργασία.
 -

VI. Ομαδική δραστηριότητα (15 λεπτά)

1. Ομαδική εργασία με βάση σενάρια (10 λεπτά)
- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα ένα σενάριο που αφορά μια οικογένεια Ρομά που αντιμετωπίζει μια συγκεκριμένη πρόκληση σχετικά με την εκπαίδευση του παιδιού της.
 - Ζητήστε από κάθε ομάδα να αναπτύξει ένα σχέδιο για την εμπλοκή της οικογένειας και την αντιμετώπιση της πρόκλησης χρησιμοποιώντας τις στρατηγικές που συζητήθηκαν.
2. Παρουσιάσεις ομάδων (5 λεπτά)
- Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει το σενάριο και το προτεινόμενο σχέδιό της σε όλη την ομάδα.
 - Διευκολύνετε μια σύντομη συζήτηση μετά από κάθε παρουσίαση, επισημαίνοντας τα βασικά σημεία και παρέχοντας ανατροφοδότηση.

VII. Συμπέρασμα και προβληματισμός (5 λεπτά)

1. Ανακεφαλαίωση των βασικών σημείων
- Συνοψίστε τα κύρια σημεία που καλύφθηκαν στη συνεδρία.
 - Επαναλάβετε τη σημασία της σύμπραξης και της συνεργασίας με τις οικογένειες Ρομά στην εκπαιδευτική διαδικασία.
2. Προβληματισμός και δέσμευση
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναλογιστούν τι έμαθαν και πώς μπορούν να το εφαρμόσουν στους ρόλους τους.
 - Ενθαρρύνετε κάθε συμμετέχοντα να δεσμευτεί να εφαρμόσει μία στρατηγική για την εμπλοκή των οικογενειών Ρομά στο εκπαιδευτικό του πλαίσιο.
3. Ερωτήσεις και απαντήσεις και σχόλια κλεισίματος
- Ανοίξτε το λόγο για τυχόν τελικές ερωτήσεις ή σχόλια.
 - Ευχαριστήστε τους συμμετέχοντες για τη δέσμευση και τη συμμετοχή τους.

Πίνακας 6-Σύνολο 60 λεπτών

6. Αναζήτηση υποστήριξης από διερμηνείς, πολιτιστικούς διαμεσολαβητές ή κοινοτικούς πόρους

I. Ερώτηση έναρξης: Ποια ήταν η εμπειρία σας από τη συνεργασία σας με διερμηνείς, πολιτιστικούς διαμεσολαβητές ή κοινοτικούς πόρους για τη γεφύρωση των διαφορών με τις οικογένειες Ρομά; Ποια ήταν τα οφέλη και οι προκλήσεις;

II. Διευκόλυνση της συζήτησης (15-20 λεπτά):

- Κάντε τον κύκλο σας και ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις εμπειρίες τους - είτε θετικές, όπου η υποστήριξη ήταν χρήσιμη, είτε αρνητικές, όπου υπήρξαν δυσκολίες.
- Συγκεντρώστε έναν κατάλογο με τα οφέλη από τη μία πλευρά (π.χ. αύξηση της κατανόησης, να αισθάνονται οι οικογένειες ευπρόσδεκτες, αντιμετώπιση των πολιτισμικών διαφορών) και τις προκλήσεις από την άλλη (π.χ. κόστος, διαθεσιμότητα, διαμόρφωση ρόλων/προσδοκιών).
- Συζητήστε στρατηγικές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων - όπως ο προϋπολογισμός για διερμηνείς, η δικτύωση για τον εντοπισμό πολιτισμικών διαμεσολαβητών, η παροχή κατάρτισης για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας.
- Διερευνήστε ποιες άλλες κοινοτικές πηγές υπάρχουν που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν - ενώσεις της κοινότητας των Ρομά, ηγέτες, ομάδες νέων, καλλιτέχνες/πωλητές κ.λπ.

III. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Δραστηριότητα μικρών ομάδων (15-20 λεπτά):

- Χωριστείτε σε μικρές ομάδες των 3-4 ατόμων και δώστε σε κάθε ομάδα ένα σενάριο σχετικά με την κακή επικοινωνία ή τις πολιτισμικές διαφορές με μια οικογένεια Ρομά.
- Βάλτε κάθε ομάδα να συζητήσει: Ποιοι διερμηνείς, διαμεσολαβητές ή μέλη της κοινότητας θα μπορούσαν να προσέλθουν για να βοηθήσουν στην επίλυση αυτής της κατάστασης; Πώς συγκεκριμένα θα χρησιμοποιούσαν αυτή την υποστήριξη;
- Οι ομάδες μπορούν να παίξουν μέρος του σεναρίου με ρόλους, φέρνοντας τους πόρους υποστήριξης που έχουν εντοπίσει.
- Ανακεφαλαίωση, βάζοντας τις ομάδες να μοιραστούν το σενάριο, την προτεινόμενη λύση και το σκεπτικό τους.

Παρατηρήσεις λήξης:

- Υπογραμμίστε την αξία του να μην τα καταφέρνετε μόνοι σας - οι διερμηνείς και οι πολιτιστικοί διαμεσολαβητές είναι ζωτικής σημασίας περιουσιακά στοιχεία
- Η οικοδόμηση σχέσεων με την κοινότητα των Ρομά δημιουργεί έναν ιστό δυνητικών πόρων
- Υπάρχουν συστηματικές προκλήσεις, αλλά και δημιουργικές στρατηγικές για την αύξηση της πρόσβασης σε αυτά τα στηρίγματα
- Μια ταπεινή, συνεργατική προσέγγιση είναι απαραίτητη για την αμοιβαία κατανόηση

2. Σενάρια παιχνιδιού ρόλων (30 λεπτά):

Δώστε 3-4 σύντομα σενάρια που απεικονίζουν καταστάσεις στις οποίες οι διερμηνείς, οι διαμεσολαβητές ή οι κοινοτικοί πόροι θα μπορούσαν να είναι χρήσιμοι, όπως:

1. Διάσκεψη γονέων-δασκάλων όταν η οικογένεια Ρομά δεν μιλάει άπταιστα τη γλώσσα του σχολείου
2. Μια σχολική εκδήλωση όπου οι οικογένειες Ρομά φαίνονται να μην συμμετέχουν
3. Πειθαρχικό ζήτημα που αφορά πολιτισμική παρεξήγηση

4. Προσπαθώντας να μεταφέρει ζωτικές πληροφορίες σχετικά με τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες/δικαιώματα

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να χωριστούν σε ομάδες των 3 ατόμων και να παίξουν το σενάριο με ένα άτομο ως εκπρόσωπο του σχολείου, ένα άτομο ως μέλος της οικογένειας Ρομά και ένα άτομο ως διερμηνέα/διαμεσολαβητή/κοινοτική πηγή.

Ανταλλάξτε ρόλους και συζητήστε: Ποιες στρατηγικές χρησιμοποίησε το τρίτο πρόσωπο για να διευκολύνει την επικοινωνία και την κατανόηση; Ποιες ήταν οι προκλήσεις;

3. Χαρτογράφηση πόρων (20 λεπτά)

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να εργαστούν σε ζευγάρια ή τρίο για να χαρτογραφήσουν όλους τους πιθανούς πόρους διερμηνέων, διαμεσολαβητών και κοινοτικών πόρων που είναι διαθέσιμοι στην περιοχή τους, όπως

- Οργανώσεις προσφύγων/μεταναστών
- Ενώσεις κοινοτήτων Ρομά
- Εκκλησιαστικές ομάδες
- Μεταφραστές/διερμηνείς προς ενοικίαση
- Πολιτιστικοί μεσίτες/σύνδεσμοι
- Επιχειρηματίες Ρομά, καλλιτέχνες, πωλητές
- Επικεφαλής προγραμμάτων νεολαίας

Μπορούν να γίνουν δημιουργικοί στην καλλιέργεια σχέσεων και συνεργασιών με αυτούς τους πόρους. Μοιραστείτε και συγκεντρώστε περισσότερες ιδέες.

Προσομοίωση διερμηνέα/διαμεσολαβητή (25 λεπτά) Παρέχετε ένα σύντομο σενάριο με κάποιες βασικές πολιτιστικές πληροφορίες σχετικά με την προοπτική μιας οικογένειας Ρομά. Βάλτε έναν συμμετέχοντα να υποδυθεί αυτή την οικογένεια, ενώ οι υπόλοιποι εξασκούνται:

- Χρησιμοποιώντας ανοιχτή γλώσσα του σώματος, επιτρέποντας τη σιωπή
- Να κάνετε ερωτήσεις για να καταλάβετε πριν γίνετε κατανοητοί
- Επαναδιατύπωση πληροφοριών με σεβασμό
- Φέρνοντας έναν "διαμεσολαβητή" για να εξηγήσει το πολιτισμικό πλαίσιο

Ενημέρωση σχετικά με τον αποτελεσματικότερο τρόπο αξιοποίησης της υποστήριξης διερμηνέων και διαμεσολαβητών.

Προετοιμασία κατάρτισης (15 λεπτά) Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συντάξουν ένα σχέδιο 1 σελίδας για το πώς θα εκπαιδεύσουν το προσωπικό του σχολείου σε:

1. Εντοπισμός καταστάσεων όπου απαιτούνται διερμηνείς/διαμεσολαβητές
2. Εντοπισμός και κατάλληλη αξιοποίηση των πόρων αυτών
3. Επακόλουθη παρακολούθηση για την οικοδόμηση βιώσιμων σχέσεων

Σχέδια μαθήματος

1. Σχέδιο μαθήματος: Ενεργητική Ακρόαση για την Ενίσχυση της Κατανόησης και της Ενσυναίσθησης

Δραστηριότητα 1 - Προετοιμασία μαθήματος

Διάρκεια του μαθήματος/μονάδας μαθήματος: 60 λεπτά

Επίπεδο βαθμίδας: Καθηγητές: Επαγγελματική Ανάπτυξη για εκπαιδευτικούς

Στόχος(-οι) του μαθήματος:

- Οι εκπαιδευτικοί θα κατανοήσουν τη σημασία της ενεργητικής ακρόασης για την ενίσχυση της κατανόησης και της ενσυναίσθησης.
- Οι εκπαιδευτικοί θα μάθουν και θα εξασκηθούν σε συγκεκριμένες τεχνικές ενεργητικής ακρόασης.
- Οι εκπαιδευτικοί θα διερευνήσουν τον αντίκτυπο της ενεργητικής ακρόασης στην οικοδόμηση ισχυρότερων σχέσεων με τους μαθητές, ιδίως για εκείνους που προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα.

Μέθοδοι που σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε για να παραδώσετε το μάθημά σας:

- Να χρησιμοποιείτε μεθόδους χωρίς αποκλεισμούς και να σχεδιάζετε δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες και στυλ.
- Παρέχετε επιλογές στους συμμετέχοντες να επιδείξουν την κατανόηση με διάφορα μέσα (π.χ. οπτικά, ακουστικά, κινητικά).
- Προγραμματίστε εκ των προτέρων την τροποποίηση των εργασιών ή την παροχή πρόσθετης υποστήριξης για συμμετέχοντες με διαφορετικές ικανότητες.

Εξασφάλιση της συμβολής της δραστηριότητας στους στόχους του μαθήματος:

- Κάθε δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί για να συμβάλει άμεσα στην επίτευξη των στόχων του μαθήματος, παρέχοντας στους συμμετέχοντες ευκαιρίες να εξασκηθούν στις τεχνικές ενεργητικής ακρόασης και να αναστοχαστούν σχετικά με τον αντίκτυπό τους.
- Οργανώστε το μάθημα έτσι ώστε όλοι οι συμμετέχοντες να συμμετέχουν ισότιμα, διασφαλίζοντας ότι ακούγονται διαφορετικές φωνές και ότι μοιράζονται εμπειρίες.

Εμπλοκή των συμμετεχόντων Ρομά:

- Δημιουργήστε ένα πολιτισμικά ευαίσθητο περιβάλλον, συμπεριλαμβάνοντας σενάρια και παραδείγματα σχετικά με τις εμπειρίες των Ρομά.
- Διευκολύνετε συζητήσεις που σέβονται και αναγνωρίζουν τις μοναδικές προοπτικές των συμμετεχόντων Ρομά.

Απαιτούμενα υλικά:

- Πίνακας και μαρκαδόροι
- Παρουσίαση PowerPoint
- Φυλλάδια με βασικές έννοιες και ορισμούς
- Μελέτες περιπτώσεων/παραδείγματα
- Βίντεο κλιπ για την ενεργητική ακρόαση
- Ημερολόγια αναστοχασμού

Δραστηριότητα 2 - Περίγραμμα μαθήματος

Σχέδιο μαθήματος: Ενεργητική Ακρόαση για την Ενίσχυση της Κατανόησης και της Ενσυναίσθησης (60 λεπτά)

Εκτιμώμενος χρόνος	Δραστηριότητες στην τάξη	Μέσα και μέτρα	Αναμενόμενα αποτελέσματα
10 λεπτά	1. Εισαγωγή		
	Δραστηριότητα καλωσορίσματος και παγοθραύστη: "σχετικά με τις δεξιότητες ακρόασης"	Συμμετοχή σε δραστηριότητα icebreaker	Οι συμμετέχοντες αισθάνονται άνετα και εμπλέκονται
	Σύντομη εισαγωγή στο θέμα και τους στόχους του μαθήματος	Αρχική δέσμευση και ανατροφοδότηση	Οι συμμετέχοντες κατανοούν τους στόχους του μαθήματος
15 λεπτά	2. Παρουσίαση		
	Ορισμός της ενεργητικής ακρόασης	Χρήση διαφανειών PowerPoint	Οι συμμετέχοντες μπορούν να ορίσουν την ενεργητική ακρόαση
	Επισκόπηση των βασικών τεχνικών: αναστοχασμός, παράφραση, περίληψη και υποβολή ερωτήσεων	Έντυπα με τα βασικά σημεία	Οι συμμετέχοντες κατανοούν βασικές τεχνικές ενεργητικής ακρόασης
	Σημασία της ενεργητικής ακρόασης για την ενίσχυση της κατανόησης και της ενσυναίσθησης	Διαδραστική συνεδρία ερωτήσεων και απαντήσεων	Οι συμμετέχοντες κατανοούν τη σημασία της ενεργητικής ακρόασης
20 λεπτά	3. Δραστηριότητες		
	Ομαδική συζήτηση: "Πώς μπορεί η ενεργητική ακρόαση να βελτιώσει τις αλληλεπιδράσεις στην τάξη;"	Ομαδική παρατήρηση και ανατροφοδότηση	Οι συμμετέχοντες δημιουργούν πρακτικά παραδείγματα εφαρμογής της ενεργητικής ακρόασης
	Άσκηση παιχνιδιού ρόλων: σε ζεύγη	Αξιολογήσεις σε παιχνίδια ρόλων	Ενισχυμένη ενσυναίσθηση και διαπροσωπικές δεξιότητες
	Δραστηριότητα λήψης προοπτικής: "Φοιτητή Ρομά"	Ημερολόγια αναστοχασμού	Οι συμμετέχοντες αναπτύσσουν βαθύτερη ενσυναίσθηση για μαθητές με διαφορετικό υπόβαθρο

10 λεπτά	4. Αξιολόγηση		
	Αναστοχαστικά ημερολόγια: Οι συμμετέχοντες γράφουν για την κατανόηση και τις ιδέες τους	Ανασκόπηση ημερολογίων προβληματισμού	Οι συμμετέχοντες επιδεικνύουν βαθύτερη κατανόηση της ενεργητικής ακρόασης
	Ομαδικές παρουσιάσεις: Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της ομαδικής συζήτησης	Αξιολόγηση των παρουσιάσεων	Οι συμμετέχοντες εκφράζουν τον αντίκτυπο της ενεργητικής ακρόασης στις σχέσεις των μαθητών
5 λεπτά	5. Κλείσιμο		
	Περίληψη των βασικών σημείων που καλύφθηκαν στο μάθημα	Συμμετοχή σε συνοπτική συζήτηση	Οι συμμετέχοντες ενισχύουν τη μάθησή τους
	Ανοιχτός λόγος για τελικές ερωτήσεις και σκέψεις	Συλλογή εντύπων ανατροφοδότησης	Οι συμμετέχοντες φεύγουν με πόρους για περαιτέρω εξερεύνηση της ενεργητικής ακρόασης

Απαιτούμενα υλικά:

- Πίνακας και μαρκαδόροι
- Παρουσίαση PowerPoint
- Φυλλάδια με βασικές έννοιες και ορισμούς
- Μελέτες περίπτωσης/παραδείγματα
- Βίντεο κλιπ για την ενεργητική ακρόαση
- Ημερολόγια αναστοχασμού

2. Σχέδιο μαθήματος: Η σημασία της επικοινωνίας στις σχολικές ρυθμίσεις

Δραστηριότητα 1 - Προετοιμασία μαθήματος

Διάρκεια του μαθήματος/μονάδας μαθήματος: 60 λεπτά

Βαθμίδα εκπαίδευσης: Επίπεδο: Επαγγελματική ανάπτυξη για εκπαιδευτικούς

Στόχος(-οι) του μαθήματος:

- Οι εκπαιδευτικοί θα κατανοήσουν τον κρίσιμο ρόλο της επικοινωνίας στο σχολικό περιβάλλον.
- Οι εκπαιδευτικοί θα μάθουν και θα εξασκηθούν σε αποτελεσματικές στρατηγικές επικοινωνίας.
- Οι εκπαιδευτικοί θα διερευνήσουν τον αντίκτυπο της ισχυρής επικοινωνίας στην οικοδόμηση σχέσεων με μαθητές, γονείς και συναδέλφους.

Μέθοδοι που σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε για να παραδώσετε το μάθημά σας:

- Να χρησιμοποιείτε μεθόδους χωρίς αποκλεισμούς και να σχεδιάζετε δραστηριότητες που να ανταποκρίνονται σε διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες και στυλ.

- Παρέχετε επιλογές στους συμμετέχοντες να επιδείξουν την κατανόηση με διάφορα μέσα (π.χ. οπτικά, ακουστικά, κινητικά).
- Προγραμματίστε εκ των προτέρων την τροποποίηση των εργασιών ή την παροχή πρόσθετης υποστήριξης για συμμετέχοντες με διαφορετικές ικανότητες.

Εξασφάλιση της συμβολής της δραστηριότητας στους στόχους του μαθήματος: Κάθε δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη των στόχων του μαθήματος, παρέχοντας στους συμμετέχοντες ευκαιρίες να εξασκηθούν στις στρατηγικές επικοινωνίας και να προβληματιστούν σχετικά με τον αντίκτυπό τους. Οργανώστε το μάθημα έτσι ώστε όλοι οι συμμετέχοντες να συμμετέχουν ισότιμα, διασφαλίζοντας ότι ακούγονται διαφορετικές φωνές και μοιράζονται εμπειρίες.

Εμπλοκή των συμμετεχόντων Ρομά: Δημιουργήστε ένα πολιτισμικά ευαίσθητο περιβάλλον, συμπεριλαμβάνοντας σενάρια και παραδείγματα σχετικά με τις εμπειρίες των Ρομά. Διευκολύνετε συζητήσεις που σέβονται και αναγνωρίζουν τις μοναδικές προοπτικές των συμμετεχόντων Ρομά.

Απαιτούμενα υλικά:

- Πίνακας και μαρκαδόροι
- Παρουσίαση PowerPoint
- Φυλλάδια με βασικές έννοιες και ορισμούς
- Μελέτες περίπτωσης/παραδείγματα
- Βίντεο κλιπ για την αποτελεσματική επικοινωνία
- Ημερολόγια αναστοχασμού

Δραστηριότητα 2 - Περίγραμμα μαθήματος

Σχέδιο μαθήματος: (60 λεπτά)

Εκτιμώμενος χρόνος	Δραστηριότητες στην τάξη	Μέσα και μέτρα	Αναμενόμενα αποτελέσματα
10 λεπτά	1. Εισαγωγή		
	Δραστηριότητα καλωσορίσματος και παγοθραύστη: "Επικοινωνία"	Συμμετοχή σε δραστηριότητα icebreaker	Οι συμμετέχοντες αισθάνονται άνετα και εμπλέκονται
	Σύντομη εισαγωγή στο θέμα και τους στόχους του μαθήματος	Αρχική δέσμευση και ανατροφοδότηση	Οι συμμετέχοντες κατανοούν τους στόχους του μαθήματος
15 λεπτά	2. Παρουσίαση		
	Ορισμός της αποτελεσματικής επικοινωνίας	Χρήση διαφανειών PowerPoint	Οι συμμετέχοντες μπορούν να ορίσουν την αποτελεσματική επικοινωνία
	Επισκόπηση των βασικών στρατηγικών: Ανατροφοδότηση και μη λεκτικές ενδείξεις.	Έντυπα με τα βασικά σημεία	Οι συμμετέχοντες κατανοούν τις βασικές στρατηγικές επικοινωνίας

	Σημασία της επικοινωνίας για τη βελτίωση των σχολικών σχέσεων και του σχολικού περιβάλλοντος	Διαδραστική συνεδρία ερωτήσεων και απαντήσεων	Οι συμμετέχοντες κατανοούν τη σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας
20 λεπτά	3. Δραστηριότητες		
	Ομαδική συζήτηση: "Πώς μπορεί η αποτελεσματική επικοινωνία να βελτιώσει τις σχολικές αλληλεπιδράσεις;"	Ομαδική παρατήρηση και ανατροφοδότηση	Οι συμμετέχοντες δημιουργούν πρακτικά παραδείγματα εφαρμογής στρατηγικών επικοινωνίας
	Άσκηση παιχνιδιού ρόλων: Μαθητής-καθηγητής, γονέας-καθηγητής, συνάδελφος-καθηγητής)	Αξιολογήσεις σε παιχνίδια ρόλων	Ενισχυμένες διαπροσωπικές δεξιότητες και κατανόηση
	Ανάλυση σεναρίων: "Πλοήγηση σε μια δύσκολη συνδιάσκεψη γονέων-δασκάλων"	Ημερολόγια αναστοχασμού	Οι συμμετέχοντες αναπτύσσουν στρατηγικές για το χειρισμό δύσκολων συζητήσεων
10 λεπτά	4. Αξιολόγηση		
	Αναστοχαστικά ημερολόγια: Οι συμμετέχοντες γράφουν για την κατανόηση και τις ιδέες τους	Ανασκόπηση ημερολογίων προβληματισμού	Οι συμμετέχοντες επιδεικνύουν βαθύτερη κατανόηση της αποτελεσματικής επικοινωνίας
	Ομαδικές παρουσιάσεις: Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της ομαδικής συζήτησης	Αξιολόγηση των παρουσιάσεων	Οι συμμετέχοντες εκφράζουν τον αντίκτυπο της επικοινωνίας στις σχολικές σχέσεις
5 λεπτά	5. Κλείσιμο		
	Περίληψη των βασικών σημείων που καλύφθηκαν στο μάθημα	Συμμετοχή σε συνοπτική συζήτηση	Οι συμμετέχοντες ενισχύουν τη μάθησή τους
	Ανοιχτός λόγος για τελικές ερωτήσεις και σκέψεις	Συλλογή εντύπων ανατροφοδότησης	Οι συμμετέχοντες φεύγουν με πόρους για περαιτέρω διερεύνηση της αποτελεσματικής επικοινωνίας

Απαιτούμενα υλικά:

- Πίνακας και μαρκαδόροι
- Παρουσίαση PowerPoint
- Φυλλάδια με βασικές έννοιες και ορισμούς
- Μελέτες περίπτωσης/παραδείγματα
- Βίντεο κλιπ για την αποτελεσματική επικοινωνία
- Ημερολόγια αναστοχασμού

Λεπτομερής επεξήγηση των ασκήσεων

Άσκηση 1: Παγοθραύστης

- **Στόχος:** Να δημιουργηθεί ένα άνετο και ανοιχτό περιβάλλον για συζήτηση.
- **Δραστηριότητα:** όπου παίζουν σενάρια που σχετίζονται με την επικοινωνία.
- **Αποτελέσματα:** Θέτει τον τόνο για την αναγνώριση της σημασίας της επικοινωνίας.

Άσκηση 2: Ομαδική συζήτηση

- **Στόχος:** Να συμμετάσχουν οι συμμετέχοντες στον προβληματισμό σχετικά με τη σημασία της επικοινωνίας.
- **Δραστηριότητα:** Συζήτηση σε μικρές ομάδες για το πώς η αποτελεσματική επικοινωνία μπορεί να βελτιώσει τις σχολικές αλληλεπιδράσεις.
- **Αποτελέσματα:** Οι συμμετέχοντες μοιράζονται ιδέες και ευαισθητοποιούνται.

Άσκηση 3: Παιχνίδι ρόλων

- **Στόχος:** Εξάσκηση σε αποτελεσματικές στρατηγικές επικοινωνίας.
- **Δραστηριότητα:** Σενάρια παιχνιδιού ρόλων για την επίδειξη των αλληλεπιδράσεων εκπαιδευτικού-μαθητή, εκπαιδευτικού-γονέα και εκπαιδευτικού-συναδέλφου.
- **Αποτελέσματα:** Οι συμμετέχοντες αποκτούν πρακτική εμπειρία και ανατροφοδότηση σχετικά με την προσέγγισή τους.

Άσκηση 4: Ανάλυση σεναρίων

- **Στόχος:** Ανάλυση και επίλυση δύσκολων καταστάσεων επικοινωνίας.
- **Δραστηριότητα:** Εργαστείτε σε ομάδες για να εξετάσετε σενάρια όπως μια δύσκολη συνάντηση γονέων-δασκάλων και να προτείνετε ευαίσθητες λύσεις.
- **Αποτελέσματα:** Ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων σε επικοινωνιακό πλαίσιο.

Στο τέλος αυτής της εκπαιδευτικής συνεδρίας, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν κατανοήσει βαθύτερα τη σημασία της επικοινωνίας στο σχολικό περιβάλλον και να είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να συμμετέχουν σε αποτελεσματικές και με σεβασμό αλληλεπιδράσεις.

3.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Τεχνικές ενεργητικής ακρόασης για την ενίσχυση της κατανόησης και της ενσυναίσθησης

Alberti, R. E., & Emmons, M. L. (2008). Το τέλειο δικαίωμά σας: Διεκδικητικότητα και ισότητα στη ζωή και τις σχέσεις σας (σελ. 93). Impact Publishers.

Drollinger, T., Comer, L. B., & Warrington, P. T. (2006). Ο ρόλος της επικοινωνίας και της ακρόασης στην ηγεσία. *The Journal of Leadership & Organizational Studies*, 12(3), 1-17.

Lohmann, R. C. (2018). Όρια: Πότε να πείτε ΝΑΙ, πότε να πείτε ΟΧΙ, για να πάρετε τον έλεγχο της ζωής σας (σελ. 54). Zondervan.

Mariani, M. G., Barki, H., & Gallupe, R. B. (2000). Συστήματα υποστήριξης ομάδων και μάθηση: Η γνωστική προοπτική της απόδοσης μικρών ομάδων. *Information Systems Research*, 11(4), 404-419.

McKay, M., Rogers, P., & McKay, J. (2019). *Assertiveness: A step-by-step guide to mastering assertiveness* (σελ. 38). ReadHowYouWant.com.

Mearns, D., & Thorne, B. (2007). *Προσωποκεντρική συμβουλευτική στην πράξη*. Εκδόσεις SAGE.

Rogers, C. R. (1951). Πελατοκεντρική θεραπεία: Η τρέχουσα πρακτική, οι επιπτώσεις και η θεωρία της. Houghton Mifflin.

Stelter, R., & Lawrance, K. (Eds.). (2015). *Assertiveness: How to Stand Up for Yourself and Still Win the Respect of Others* (σσ. 76). Εκδοτική εταιρεία Springer.

Burgoon, J. K., Guerrero, L. K., & Floyd, K. (2016). *Μη λεκτική επικοινωνία*. Routledge.

Μη λεκτικές ενδείξεις επικοινωνίας και γλώσσα του σώματος για τη μετάδοση σεβασμού και κατανόησης

Acton, T. A. (2016). Gypsy Politics and Social Change: The Development of Ethnic Ideology and Pressure Politics Among British Gypsies from Victorian Reformism to Romany Nationalism. Routledge.

Stewart, M. (2017). Ρομά και τσιγγάνοι-ταξιδιώτες στην Ευρώπη: Τσιγγάνοι και τσιγγάνοι στην Ευρώπη: Νεωτερικότητα, φυλή, χώρος και αποκλεισμός. Routledge.

Ικανότητα διαπολιτισμικής επικοινωνίας

Paige, R. M., Jacobs-Cassuto, M., Yershova, Y. A., & DeJaeghere, J. (2003). Αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας: Hammer and Bennett Intercultural Development Inventory. *International Journal of Intercultural Relations*, 27(4), 467-486.

Kiselica, M. S., Baker, S. B., Thomas, R. N., & Reedy, S. (2015). Προώθηση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας μέσω της πολυπολιτισμικής εποπτείας: Empirical support for a conceptual model. *Journal of Counseling & Development*, 93(2), 153-163.

Bennett, J. M. (2008). Μετασχηματιστική εκπαίδευση: Σχεδιασμός προγραμμάτων για τη μάθηση της κουλτούρας. Στο M. Vande Berg, R. M. Paige, & K. H. Lou (Eds.), *Student Learning Abroad: What Our Students Are Learning, What They're Not, and What We Can Do About It* (σσ. 87-118). Stylus Publishing.

Deardorff, D. K. (2009). Διαπολιτισμική ικανότητα: Ορισμός, μοντέλα και επιπτώσεις για την εκπαίδευση στο εξωτερικό. Στο Vande Berg, M., Paige, R. M., & Lou, K. H. (Eds.), *Student Learning Abroad: What Our Students Are Learning, What They're Not, and What We Can Do About It* (σσ. 21-71). Stylus Publishing.

Ting-Toomey, S., & Chung, L. C. (2012). *Κατανόηση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας*. Oxford University Press.

Η δύναμη της σύνδεσης: Επικοινωνία στην πράξη

Tremlett et al. "Romaphobia and the media: mechanisms of power and the politics of representations" *Identities* (2017) doi:10.1080/1070289x.2017.1380270

Sendroiu και Upenieks "Η συγκυριακή επίδραση της εμπιστοσύνης στην αντιλαμβανόμενη υποστήριξη: *British journal of sociology* (2020) doi:10.1111/1468-4446.12760

Bosakova et al. "Appropriate Employment for Segregated Roma: Mechanisms in a Public-Private Partnership Project" *International journal of environmental research and public health* (2020) doi:10.3390/ijerph17103588

Bobakova et al. "Differences between Roma and non-Roma in how social support from family and friends helps to overcome health care accessibility problems" *International journal for equity in health* (2015) doi:10.1186/s12939-015-0165-z

Condon et al. "Public involvement in participatory research: the experiences of peer interviewers from Roma, Gypsy and Traveller communities" *Nurse researcher* (2022) doi:10.7748/nr.2022.e1818

García και Soler "Turning difficulties into possibilities: engaging Roma families and students in school through dialogic learning" *Cambridge journal of education* (2013) doi:10.1080/0305764x.2013.819068

Hanssens et al. "Accessible health care for Roma: a gypsy's tale a qualitative in-depth study of access to health care for Roma in Ghent" *International journal for equity in health* (2016) doi:10.1186/s12939-016-0327-7

Orosz et al. "Τι προβλέπει την προκατάληψη κατά των Ρομά; Ποιοτική και ποσοτική ανάλυση των καθημερινών συναισθημάτων για τους Ρομά" *Journal of applied social psychology* (2018) doi:10.1111/jasp.12513

Surdu and Kovats "Roma Identity as an Expert-Political Construction" *Social inclusion* (2015) doi:10.17645/si.v3i5.245

Bruneau κ.ά. "Πέρα από την αντιπάθεια: Group processes & intergroup relations (2019) doi:10.1177/1368430219845462

Kisfalusi "Οι εξίσου ικανοί μαθητές από τη μειονότητα των Ρομά θεωρούνται λιγότερο έξυπνοι από τους μη Ρομά συμμαθητές τους; Ethnic differences in teachers' ability attributions" *Journal for multicultural education* (2023) doi:10.1108/jme-03-2023-0015

Flecha et al: Ποιοι είναι;" *Επιστήμες της εκπαίδευσης* (2022) doi:10.3390/educsci12060400

Bracic "Προσεγγίζοντας το άτομο: American political science review (2016) doi:10.1017/s000305541600023x

Reid και Moore "College Readiness and Academic Preparation for Postsecondary Education" *Urban education* (2008) doi:10.1177/0042085907312346

Luciak and Liegl "Fostering Roma students' educational inclusion: a missing part in teacher education" *Intercultural education* (2009) doi:10.1080/14675980903448544

Miranda et al. "A Community-Based Participatory Action Research for Roma Health Justice in a Deprived District in Spain" International journal of environmental research and public health (2019) doi:10.3390/ijerph16193722

Němec ""Με σέβονται ως άτομο που μπορεί να βοηθήσει" Βοηθοί διδασκαλίας Ρομά στην Τσεχική Δημοκρατία" (2023) doi:10.1007/978-3-031-25584-7_23

Wauters et al. "Involving Roma parents: analyzing the good practice of a primary school in Ghent" British journal of sociology of education (2015) doi:10.1080/01425692.2015.1081053

Kühlbrandt "Η συμμετοχή ως ένταξη και αποκλεισμός: Sociological research online (2019) doi:10.1177/1360780419837233

Karlsson et al. "The Meaning of Health, Well-Being, and Quality of Life Perceived by Roma People in West Sweden" Societies (2013) doi:10.3390/soc3020243

Crețan και Powell "Η δύναμη του ομαδικού στιγματισμού: International journal of urban and regional research (2018) doi:10.1111/1468-2427.12626

Díez et al. "Placing Immigrant and Minority Family and Community Members at the School's Centre: the role of community participation" European journal of education (2011) doi:10.1111/j.1465-3435.2011.01474.x

O'Higgins και Ivanov "Education and Employment Opportunities for the Roma" Comparative economic studies (2006) doi:10.1057/palgrave.ces.8100147

Khalfaoui et al. "Bridging the gap: engaging Roma and migrant families in early childhood education through trust-based relationships" European early childhood education research journal (2020) doi:10.1080/1350293x.2020.1817241

Kisfalusi "Ethnic classification among secondary school teachers and students in Hungary" Corvinus journal of sociology and social policy (2018) doi:10.14267/cjssp.2018.1.02

Συζήτηση για την εμπλοκή των οικογενειών Ρομά ως εταίρων στην εκπαίδευση των παιδιών τους μέσω ανοιχτού διαλόγου και συνεργασίας

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2019). *Ένταξη των Ρομά*. Ανακτήθηκε από την [ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#)

Συμβούλιο της Ευρώπης. (2020). *Στρατηγικό σχέδιο δράσης για την ένταξη των Ρομά και των ταξιδιωτών (2020-2025)*. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης

UNICEF. (2011). Το δικαίωμα των παιδιών Ρομά στην εκπαίδευση: Position Paper. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα της UNICEF

Open Society Foundations. (2015). *Εμπόδια στην εκπαίδευση των Ρομά στην Ευρώπη: Έκθεση*. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα των Ιδρυμάτων Ανοικτής Κοινωνίας

ΟΟΣΑ. (2018). Εκπαίδευση και ένταξη των παιδιών Ρομά. Στο Εκπαίδευση για κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς. Ανακτήθηκε από το OECD iLibrary

Flecha, R., & Soler, M. (2013). Μετατροπή των δυσκολιών σε δυνατότητες: Εμπλοκή οικογενειών και μαθητών Ρομά στο σχολείο μέσω της διαλογικής μάθησης. Cambridge Journal of Education, 43(4), 451-465. DOI: 10.1080/0305764X.2013.819068

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA). (2016). *Δεύτερη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις μειονότητες και τις διακρίσεις (EU-MIDIS II): Ρομά - Επιλεγμένα ευρήματα*. Ανακτήθηκε από την [ιστοσελίδα του FRA](#)

Παγκόσμια Τράπεζα. (2010). *Ένταξη των Ρομά: Δημοκρατία της Τσεχίας, τη Ρουμανία και τη Σερβία*. Ανακτήθηκε από την [ιστοσελίδα της Παγκόσμιας Τράπεζας](#).

Save the Children. (2001). Στερούνται το μέλλον; Το δικαίωμα στην εκπαίδευση των παιδιών Ρομά/Τσιγγάνων & Ταξιδιωτών στην Ευρώπη. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα της Save the Children.

Brown, P., Dwyer, P., & Scullion, L. (2013). *Οι κοινότητες των Ρομά και η εκπαίδευση στην Αγγλία*. *Race Ethnicity and Education*, 16(1), 104-126. DOI: 10.1080/13613324.2012.725040

Αναζήτηση υποστήριξης από διερμηνείς, πολιτιστικούς διαμεσολαβητές ή την κοινότητα

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2019). *Ένταξη των Ρομά*. Ανακτήθηκε από την [ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#)

Συμβούλιο της Ευρώπης. (2020). *Στρατηγικό σχέδιο δράσης για την ένταξη των Ρομά και των ταξιδιωτών (2020-2025)*. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης

UNICEF. (2011). Το δικαίωμα των παιδιών Ρομά στην εκπαίδευση: Position Paper. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα της UNICEF

Open Society Foundations. (2015). *Εμπόδια στην εκπαίδευση των Ρομά στην Ευρώπη: Έκθεση*. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα των Ιδρυμάτων Ανοικτής Κοινωνίας

ΟΟΣΑ. (2018). Εκπαίδευση και ένταξη των παιδιών Ρομά. Στο Εκπαίδευση για κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς. Ανακτήθηκε από το OECD iLibrary

Flecha, R., & Soler, M. (2013). Μετατροπή των δυσκολιών σε δυνατότητες: Εμπλοκή οικογενειών και μαθητών Ρομά στο σχολείο μέσω της διαλογικής μάθησης. *Cambridge Journal of Education*, 43(4), 451-465. DOI: 10.1080/0305764X.2013.819068

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA). (2016). *Δεύτερη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις μειονότητες και τις διακρίσεις (EU-MIDIS II): Ρομά - Επιλεγμένα ευρήματα*. Ανακτήθηκε από την [ιστοσελίδα του FRA](#)

Παγκόσμια Τράπεζα. (2010). *Ένταξη των Ρομά: Δημοκρατία της Τσεχίας, τη Ρουμανία και τη Σερβία*. Ανακτήθηκε από την [ιστοσελίδα της Παγκόσμιας Τράπεζας](#).

Save the Children. (2001). Στερούνται το μέλλον; Το δικαίωμα στην εκπαίδευση των παιδιών Ρομά/Τσιγγάνων & Ταξιδιωτών στην Ευρώπη. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα της Save the Children.

Brown, P., Dwyer, P., & Scullion, L. (2013). *Οι κοινότητες των Ρομά και η εκπαίδευση στην Αγγλία*. *Race Ethnicity and Education*, 16(1), 104-126. DOI: 10.1080/13613324.2012.725040

O'Hanlon, C. (2010). Whose Education? The Inclusion of Gypsy/Travellers: Συνέχιση του πολιτισμού και της παράδοσης μέσω του δικαιώματος επιλογής εκπαιδευτικών ευκαιριών για την υποστήριξη της κοινωνικής και οικονομικής κινητικότητάς τους. *A Journal of Comparative and International Education*, 40(2), 239-254. DOI: 10.1080/03057920903546084

Hancock, I. (2010). Το σύνδρομο του παρία: Ένας απολογισμός της σκλαβιάς και του διωγμού των τσιγγάνων. Ann Arbor: Karoma Publishers.